

Kapitola 9.

VÝSLECH

Šošon ležel na zemi a štěrbinami víček zachmuřeně pozoroval, jak Old Shatterhand přikládá na hořící oheň uschlé větve, které srazil svým tomahavkem z okolních stromů. Když upravil oheň, přitáhl si zajatce blíž a vyňal mu roubík z úst. Ani jediným hnutím indián neprozradil, jak se mu ulevilo. Old Shatterhanda to nepřekvapilo, věděl dobře, že každý rudý bojovník by považoval za pokořující, kdyby dal před nepřítelem najevo, co cítí. Usedl samozřejmě proti Šošonovi a upřeně se na něho zadíval.

Náčelník, urostlý, statný muž, měl indiánský šat z buvolí kůže beze všech ozdob a odznaků. Jen na švech se řasily pestré třísně a za opaskem viselo asi dvanáct skalpů. Nebyly to celé kůže stažené z hlav nepřátel, nýbrž jen pečlivě upravené vrkoče vlasů. Kromě toho měl

Tokvi-tey za opaskem svůj nůž, který mu ponechali i v zajetí. Jeho tvář nebyla pomalována válečnými barvami a ve světle plamenů si Old Shatterhand všiml, že ji brázdí tři hluboké jizvy.

Náčelník seděl nehnutě, upíral skelný zrak do ohně, jako by byl duchem nepřítomný a jako by nebral bělocha na vědomí. Old Shatterhand chvíli mlčel, potom pozvedl hlavu a oslovil ho:

„Tokvi-tey nepomaloval svou tvář válečnými barvami. Proč se tedy chová nepřátelsky k pokojným lovcům?“

Zajatec neuznal za vhodné odpovědět. Dokonce se na lovce ani nepodíval.

„Vidím, že náčelník Šošonů oněměl strachem,“ pokračoval Old Shatterhand. „Chvějí se mu kolena a nemůže ze sebe vypravit ani jediné slovo.“

Věděl dobře, co na indiány platí. Muž hněvivě blyskl očima, přeměřil si pohrdavě lovce a procedil mezi zuby:

„Tokvi-tey neví, co je bázeň. Nestrachuje se ani nepřátel, ani smrti.“

„Ale přesto si počíná, jako kdyby strach svíral jeho srdce,“ popřel jeho tvrzení Old Shatterhand. „Statečný bojovník pomaluje svou tvář válečnými barvami, než vyrazí k útoku, aby nepřítel věděl, že se musí bránit. Muži Šošonů však mají tvář míru, a přece přepadli bílé lovce. To mají ve zvyku jen zbabělci! Může snad Černý jelen říct, že nemluví pravdu?“

Indiánův pohled sklouzl stranou.

„Tokvi-tey nebyl s těmi, kdo přepadli bledé tváře,“ zahučel.

„To ho neomlouvá,“ řekl Old Shatterhand. „Statečný a čestný muž by v takovém případě ihned zajatce propustil. Muži Šošonů pasou svá stáda při vodách Big Hornu a hovoří řečí míru s bledými tvářemi. A nyní přepadají muže, kteří Šošonům nijak neublížili. Černý jelen o tom ví, ale nejedná. Takto si vede jen podlý zbabělec a bázlivec.“

Náčelník se na Old Shatterhanda pokradmu podíval a jeho pohled prozradil, že ho lovcova slova popudila. Ale ovládl se a klidným až lhostejně znějícím hlasem odpověděl:

„Ten statečný a čestný muž jsi ty?“

Old Shatterhand pokrčil rameny.

„Máš vůbec nějaké jméno?“ ozval se znovu Šošon, tentokrát zřetelně posměšně.

„Vidíš přece, že mám zbraně. Musím tedy mít také jméno,“ zněla odpověď.

„Bledé tváře nosí často zbraně a mají jméno, avšak jsou přitom zbabělé skety. Ty však znáš mé jméno. Víš dobře, že já nejsem zbabělec.“

„Pak tedy propusť bílé zajatce a bojuj s nimi otevřeně a čestně!“ naléhal Old Shatterhand.

„Odvážili se k jezeru Krve. Zemřou,“ odsekl tvrdě Šošon.

„Pak ovšem zemřeš i ty,“ potřásl hlavou Old Shatterhand a zatvářil se přitom nesmírně lítostivě.

„Černý jelen ti již pravil, že nemá strach ze smrti. Přeje si ji.“

„Proč?“

„Byl přepaden a unesen ze svého vřvamu bledou tváří. Ztratil svou čest. Musí zemřít, nebude však sedět ve svém hrobě hrdě vzpřímen na svém koni a ozdoben skalpy nepřátel, nýbrž bude ležet v písku a supové se slétnou, aby roztrhali jeho tělo.“

Mluvil zvolna, jednotvárným hlasem a díval se přitom kamsi do dálky. V jeho ostře řezaném obličejí se nepohnul ani sval, ale každé slovo, jež vyslovil, prozrazovalo bezútesnou bolest. Ano, bylo pro něho nesmírnou potupou, že se dal přepadnout a odvléci uprostřed celého tábora svých bojovníků.

Old Shatterhand pocítil v tom okamžiku s indiánem soucit. Chránil se ovšem dát jej najevo, protože věděl dobře, že by tím Šošona ještě víc urazil a tak ho utvrdil v jeho myšlenkách na smrt.

„Tokvi-tey si svůj osud sám přivolal,“ pronesl jakoby lhostejně. „Mohl by však zůstat naživu; ať nařídí svým bojovníkům, aby propustili na svobodu zajaté lovce, a bude volný.“

„Tokvi-tey nemůže žít,“ odpověděl indián a jeho slova zněla zároveň hořce i hrdě. „Tokvi-tey touží, aby zemřel. Uvaž ho k mučednickému

kůlu! Nebude hovořit o činech, které ho proslavily, ale až bude stát u kůlu, bude se svým nepřátelem hrdě smát do očí a nepohne ani brvou.“

„Černý jelen nebude uvázán u mučednického kůlu,“ odpověděl Old Shatterhand. „Jsem člověk a netrápím ani zvíře, když je musím zabít... Ale je zbytečné, abys zemřel. I tak osvobodím lovce z rukou tvých mužů a odvedu je z tábora Šošonů.“

„Pokus se o to!“ vyrazil ze sebe posměšně Černý jelen. „Mě jsi mohl odvléct ze stanu, protože tě přikryla noc, ale teď jsou již všichni bojovníci Šošonů na stráži. Bledé tváře se odvážily k jezeru Krve a zaplatí za to smrtí. Tokvi-tey podlehl a zemře. Ale jeho syn Moh-aw, pýcha jeho duše, žije a pomstí se. Včera pomaloval svou tvář válečnými barvami, neboť byl určen, aby vedl obřad u mučednického kůlu. Až potře své tělo krví bílých lovců, pomstí smrt Tokvi-teye. Domluvil jsem. *Howgh!*“

Vtom se pohnulo křoví. Old Shatterhand se otočil a uviděl Martina Baumana. Chlapec přiklekl k sedícímu lovcu a vzrušeně mu cosi šeptal. Old Shatterhand pozorně naslouchal, potom přikývl a polohlasem řekl:

„Ať ho sem Dlouhý Davy přinese.“

Chlapec zmizel hbitě v houští a Old Shatterhand oslovil znovu Šošona:

„Kdo je Moh-aw? Neslyšel jsem od nikoho vyprávět o jeho činech. Zajmu ho tak snadno, jako jsem zajal tebe.“

Tentokrát se Černý jelen neovládl. Svrástil obočí, jeho oči se hněvivě zableskly a podrážděně ze sebe vychrlil:

„Kdo jsi, že se odvažuješ takto mluvit o Moh-awovi? Kdyby na tebe pohlédl, nesnesl bys blesky jeho očí! Kdybyste spolu měli zápasit, zaryl by ses do země jako krtek!“

„*Pshaw!* Nezápasím s dětmi!“ mávl rukou lovec.

„Moh-aw není dítě!“ zasyčel zlobně Tokvi-tey. „Bojoval proti

Siouxům Ogallallům a mnoho jich přemohl. Má oči jako orel a uši jako výr. Žádný nepřítel ho nepřekvapí! Moh-aw pomstí svého otce!“

Old Shatterhand pokrčil rameny. V tom okamžiku se objevil Dlouhý Davy s druhým zajatcem na zádech. Když přišel blíž, pokynul mu Old Shatterhand rukou a řekl:

„Posaďte toho chlapce proti náčelníkovi a zůstaňte vedle něho. A uvolněte mu roubík, tady už může mluvit.“

Davy poslechl. Oba Šošonové si strnule pohlíželi do očí. Nikdo z nich nepromluvil a Tokvi-teyova tvář byla teď popelavě šedá. Mladý Šošon se však nedovedl ovládnout tak jako náčelník. Vytřeštil oči a zvolal:

„*Uff!* Tokvi-tey je zajat! Šošonové budou kvílet ve svých stanech, poněvadž Veliký duch odvrátil od nich svou tvář!“

„Mlč!“ zahřměl Černý jelen. „Ani jediná šošonská žena nebude mít vlhké oko, až mlha smrti pohltí Tokvi-teye a Moh-awa! Oba měli zavřené oči i uši a jejich mozek byl jako mozek ropuchy, která se dá polapit hadem! Hanba otci i synu! Nikdo nebude nad jejich kostmi vzpomínat na slavné činy, ale s jejich krví poteče i krev bílých mužů, kteří jim způsobili hanbu. Brzy budou prosit bojovníky Šošonů o milost! Hanba za hanbu, krev za krev!“

„Davy, přiveďte sem zajaté zvědy,“ požádal Old Shatterhand dlouhána, a sotva chlapík zmizel za křoviskem, obrátil se znovu k náčelníkovi: „Díval se Černý jelen dobře? Zalezl jsem před pohledem Moh-awa do země jako krtek?“ Odmlčel se na okamžik a potom pokračoval: „Nechci urážet náčelníka Šošonů; Tokvi-tey je udatný bojovník a jeho slovo platí v radě náčelníků. A jeho syn Moh-aw půjde v jeho šlépějích. Dám otci i synovi svobodu za svobodu bílých lovců.“

Po obličejí náčelníkova syna přeběhl výraz radosti. Byl mladý a tu mu svítla naděje, jak se dostat z rukou nepřátel. Černý jelen však jinou přeměřil zlostným pohledem.

„Tokvi-tey i Moh-aw padli do rukou bledých tváří bez boje.“

Nezaslouží si, aby žili. Jen smrtí mohou smýt svou hanbu. Potom však zemřou zajaté bledé tváře...“

Pojednou zmlkl. Jeho vytrěštěný pohled spočinul na obou šošonských zvědech, které sem právě přivlékal Martin, Davy a Bob. Upřeně se na ně díval a ve výrazu jeho tváře se zračilo nepředstavitelné ohromení.

„Proč nepokračuje Černý jelen ve své řeči?“ ozval se Old Shatterhand. „Dolehla snad bázeň na jeho srdce?“

Pohlavár Šošonů sklonil hlavu. Byl zmatený, otřesený. Ztratil svou jistotu a nevěděl už, jak svému přemožiteli vzdorovat.

Ani nezpozoroval, že se pohnuly větve za jeho zády a mezi nimi se objevila hlava Vinnetuova. Apač tázavě pohlédl na Old Shatterhanda, a ten mu odpověděl lehkým pokývnutím. Aniž si řekli jediné slovo, oba o sobě věděli, co mají na mysli.

„Tokvi-tey vidí, že nemůže spoléhat na vítězství Šošonů,“ oslovil Old Shatterhand opět Šošona. „A přece mu opakují, že jsem ochoten propustit všechny čtyři zajatce, slíbí-li mi, že budou propuštěni oba bílí lovci.“

„Ne!“ zaječel divoce náčelník. „Raději zemřeme!“

„Řekl jsem ti již, že zemřete zbytečně.“

„*Manitou*, Veliký duch, nás opustil. Kdyby nás nebyl ranil slepotou a hluchotou, nikdy by ses nebyl zmocnil náčelníka Šošonů. Přeje si, abychom byli přemoženi bělochy, kteří nemají jména.“

„Kteří nemají jména?“ opakoval jakoby udiveně Old Shatterhand. „Chceš slyšet naše jména?“

„Ne,“ odmítl indián pohrdavě. „Být poražen silnějším není hanba. Ale my jsme byli přemoženi psy, kteří se toulají prérií spolu s negrem. Nežádám od tebe milost!“

„A já netoužím ani po tvé krvi, ani po tvém životě,“ odpověděl Old Shatterhand. „Nevytáhli jsme, abychom zabíjeli udatné bojovníky Šošonů, nýbrž abychom potrestali Siouxy Ogallally. Nechceš-li

SYN LOVCE MEDVĚDŮ

propustit naše přátele, dobrá. Nebudeme tak krutí jako vy. Můžete se vrátit domů.“

Old Shatterhand vstal a s největším klidem rozvázal náčelníkovi pouta. Zdálo se, že je to odvážná hra, ale Old Shatterhand znal dobře mravy indiánů.

Tokvi-tey ztratil v této chvíli všechnu schopnost sebeovládání. Nebyl s to pochopit, že jej běloch propouští, třebaže se mu nepodařilo získat svobodu pro zajaté druhy. Upíral zrak na Old Shatterhanda, který právě uvolňoval pouta Moh-awovi, a jak se jeho ruka bezděky dotkla opasku, nahmatal lovecký nůž. Přivřel oči a sevřel přísně rty.

„Propouštíš nás?“ zvolal náhle. „Chceš vidět, jak na nás ukazují staré ženy prstem a posmívají se nám, že jsme byli uneseni bezejmennými kojoty? Naše jména jsou poskvrněna, ale smyjeme svou pohanu krví. Tokvi-tey zemře a duši svého syna pošle před sebou!“

Vytrhl z opasku nůž, přiskočil k Moh-awovi a napřáhl ruku; Moh-aw se ani nepohnul, připraven přijmout smrtící ránu z otcovy pravice.

Ale v tomto okamžiku se ozval za náčelníkem jasný, zvučný hlas:

„Vinnetou!“

Černý jelen držel nůž nad hlavou a pomalu se obrátil. A jak jeho zrak padl na apačského náčelníka vystupujícího z křoví, pokleslo jeho rámě a ohromený Šošon vykřikl:

„Vinnetou!“

„Považuje náčelník Šošonů Vinnetoua za kojota, který pobíhá prérií a jehož hřbet je pokryt svrabem?“

„Kdo by se to odvážil říct?“ odpověděl Černý jelen.

„Tokvi-tey to řekl. On nazval ty, kdo nad ním zvítězili, bezejmennými psy.“

Šošon v úžasu pustil nůž z ruky.

„Vinnetou zvítězil nad Šošony?“ vypravil ze sebe.

„Nikoliv,“ řekl Apač. „Byl to jeho bílý bratr, který stojí zde,“ ukázal na Old Shatterhanda.

„Uff! Uff!“ vyrazil ze sebe ohromeně náčelník. „Vinnetou má jen jednoho bílého bratra. To je Non-pay-klama, kterému bledé tváře říkají Old Shatterhand. Vidí ho Tokvi-tey snad před sebou?“

„Ano, zde stojí Old Shatterhand, který zvítězil nad Černým jelenem,“ ozval se nyní lovec. „Je nutné, aby proto tekla krev Černého jelena?“

„Nikoliv,“ odpověděl váhavě, s hlubokým, těžkým povzdechem Tokvi-tey. „Šošon smí žít.“

„Víš můj rudý bratr, že Vinnetou i Old Shatterhand jsou přáteli všech rudých mužů? Nežádají ani života svých nepřátel, jestliže je k tomu oni sami nepřinutí. Ví to Černý jelen?“ pokračoval Vinnetou.

„Tokvi-tey to ví.“

„Nechť si tedy zvolí, zda chce být jejich bratrem, nebo jejich nepřitelem. Bude-li naším bratrem, pak jeho nepřátelé budou i našimi nepřáteli. Nebude-li chtít, propustíme Tokvi-teye i ostatní Šošony, ale osvobodíme bílé zajatce a poteče mnoho krve. Ve vigvamech Šošonů ozvou se pak smuteční zpěvy a nářek a kvílení. Tokvi-tey se nyní musí rozhodnout. Vinnetou domluvil.“

Nastalo ticho. Apačova slova na Tokvi-teye očividně zapůsobila. Vzal váhavě nůž, rozhlédl se, vetkl jej do země až po rukojeť a odpověděl:

„Nechť zmizí nepřátelství mezi Šošony a udatnými bojovníky, kteří zde stojí, tak jako zmizelo ostří tohoto nože.“

Pak nůž opět vytáhl a pokračoval:

„A jako tento nůž nechť září přátelství mezi Šošony a jejich bratry! Ale zasáhne všechny, kdo stojí proti nim. *Howgh!*“

„Můj bratr jednal velmi moudře,“ ozval se Old Shatterhand. „Stali jsme se nyní jeho přáteli. Zná můj rudý bratr jména mužů, kteří jsou ve stanech jeho bojovníků?“

„Nikoliv,“ odvětil Černý jelen.

„Je to Jemmy-petahčeh a Hobble Frank, kulhající lovec, který je přítelem medvědobijce.“

„*Mata-poka!* Medvědobijec!“ zvolal Šošon s neskryvaným úžasem. „Proč to kulhavý lovec neřekl? Což není Mata-poka přítelem Šošonů? Nezachránil Tokvi-teyovi život, když se Siouxové Ogallallové hnali po jeho stopě?“

„Zachránil ti život?“ přeptal se rychle Old Shatterhand. „Můžeš se mu tedy odvděčit, neboť Martin, tento mladý bojovník, je jeho syn a černý Bob jeho věrný sluha. Vyjeli, aby zachránili Mata-poku z rukou Ogallallů. Lovec medvědů má zemřít.“

Tokvi-tey prudce odhodil na zem nůž, který dosud svíral v ruce, šlápl na něj a zuřivě vykřikl:

„Psi Ogallallové chtějí umučit lovce medvědů? Veliký Manitou je za to zahubí! Je jich mnoho?“

SYN LOVCE MEDVĚDŮ

„Je jich padesát a šest,“ pověděl mu Old Shatterhand.

„Zahynou, i kdyby jich bylo desetkrát víc. Jako tento nůž je zašlapou bojovníci Šošonů. Kde jsou? Kde nalezneme jejich stopu?“

„V horách Žlutého kamene. U hrobu Udatného buvola...“

„Neporazil Old Shatterhand Udatného buvola a dva siouxské bojovníky úderem pěsti? Necht' stejně padnou ti, kdo se odvážíli zajmout lovce medvědů, který je přítelem rudých mužů. Ať mne mí bílí bratři následují! V táboře mých bojovníků vykouríme dýmku míru a zasedneme u poradního ohně, abychom rozhodli o osudu psů Ogallallů.“

Všichni se vydali na cestu do šošonského tábora. Když se octli nad srázem, odkud poprvé pozorovali Tokvi-teyovy bojovníky, zastavil se Černý jelen, přiložil ruce k ústům a vykřikl do temné noci:

„*Khun, khun, khun-wah-ka!* Oheň, oheň, zapalte poradní oheň!“

Když ozvěna utichla, uslyšeli zdola zpod úbočí táhlé volání:

„*Hang-pa* – kdo sem přichází?“

„*Moh-aw! Moh-aw!*“ odpověděl náčelníkův syn.

Jásavé, kvílivé *hiii-ih* rozřízlo vzápětí vzduch. Na planině vyskočil plamének rychle zapáleného ohně a zakrátko se před nimi objevili tři muži, které jim Šošoni, obávající se zřejmě lsti, opatrně vyslali vstříc. Starý bojovník, za nepřítomnosti Tokvi-teye mlčky uznáný vůdce, sotva potlačil překvapení, když uviděl Černého jelena i jeho syna přijíždět se skupinou neznámých cizinců. Nejdřív si všechny od hlavy k patě prohlédl a potom pravil:

„Tokvi-tey je veliký čaroděj. Zmizel ze svého stanu, jako zmizí slovo, které vyřkneme.“

„Myslili moji bratři skutečně, že Tokvi-tey zmizel beze stopy jako kouř stoupající nad plamenem? Nemají oči, aby viděli, co se stalo?“ odporoval mu Černý jelen.

„Bojovníci Šošonů mají oči. Nalezli znamení bílého lovce a poznali, že s náčelníkem Šošonů mluvil Old Shatterhand,“ odpověděl vůdce. Zřejmě z úcty k náčelníkovi chtěl těmito slovy zastříť poněkud

zahanbující skutečnost, že Šošon byl unesen z vlastního náčelnického stanu.

„Mojí bratři soudili správně,“ přisvědčil Černý jelen. „Vidí, že zde stojí Non-pay-klama, který poráží své protivníky pěstí, a po jeho boku Vinnetou, velký náčelník Apačů... Nyní usedneme u poradního ohně, neboť tito bojovníci jsou mými přáteli, aby s námi vykouřili dýmku míru. Old Shatterhand a Vinnetou měli v rukou životy Tokvi-teye i Moh-awa, avšak nevzali si jejich skalpy. Bojovníci Šošonů proto sejmou pouta zajatým bílým lovcům, přátelům Vinnetou a Old Shatterhanda. Až dohoří oheň porady, vyjedeme společně s našimi novými bratry po stopě Siouxů Ogallallů, kteří vylezli jako myši z děr, aby byli uchvázeni jestřábem.“

„Tokvi-tey nechť to oznámí bojovníkům Šošonů!“ odpověděl starý Šošon a obrátil se zpět k ležení.

Sestupovali rychle za ním.

A zakrátko si Tlustý Jemmy a Dlouhý Davy zase šťastně potřásli rukama, zatímco černý Bob poskakoval kolem Hobble Franka a radostně provolával:

„Konečně massa Bob zase uvidět dobrého massa Frank! Kdyby nepřijít massa Shatterhand a massa Vinnetou, massa Bob by muset po-bíti všechny Šošony, aby massa Frank být zase volný!“